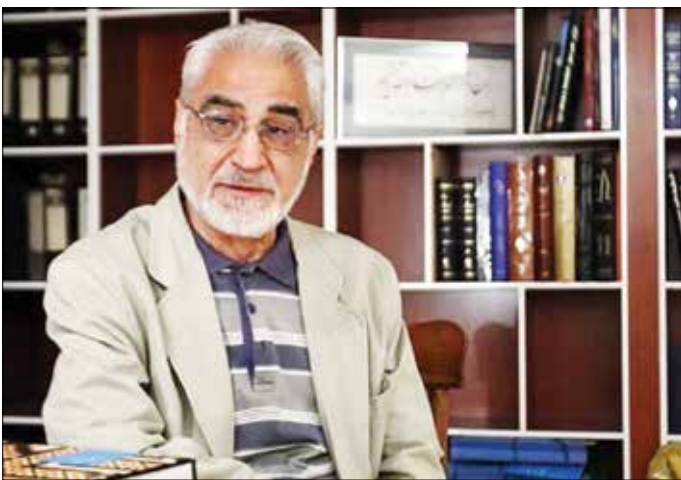

نگاه پدیدارشناسانه به عرفان

مروری بر زندگی و اندیشه نصرالله پورجوادی

امین محمدی زاد
نویسنده

نصرالله پورجوادی نامی آشنا برای اهل ادب و فرهنگ و از چهره‌های سرشناس و فرهیخته است که در عرصه فلسفه، عرفان و ادب فارسی با خلق آثاری ماندگار، خود را در مجامع علمی جاودانه کرد. او با افزون بر نیم سده فعالیت مستمر در حوزه‌های مختلف مرتبط با معرفت‌شناسی و عرفان اسلامی تحقیق و تفحص، چندین کتاب در زمینه وجوه مختلف اندیشه‌های ایرانی-اسلامی و اندیشه‌های غربی نوشته و سال‌ها استاد دانشگاه‌های مختلف بوده است.

نصرالله پورجوادی فرزند ماشاءالله در ۲۷ تیر ۱۳۲۲ خورشیدی در تهران در محله قنات‌آباد خیابان مولوی به دنیا آمد. او که سال‌ها بعد به عنوان یکی از شخصیت‌های دانشگاهی مطرح شد، به ایران عشق می‌ورزید. چنان‌که می‌گوید: اگر جایی تبعید شوم و مجبور باشم یک کتاب با خود ببرم شاهنامه و حافظ را خواهم برد، اگر باز به دنیا بیایم، شاهنامه می‌خوانم و اگر بخواهم تحقیقاتم را از نو شروع کنم، با شاهنامه شروع می‌کنم، چون همه چیز ما در شاهنامه است ولی کاش به ایران بیشتر توجه می‌کردم، یعنی به فرهنگ و تفکر ایران و شاهنامه که اوج این مطالب است.

پورجوادی مراحل مقدماتی تحصیل را در ایران گذراند و همان‌گونه که خودش می‌گوید: دبستان را در مدرسه شریعت واقع در کوچه سیدمصطفی قنات‌آبادی- که ایشان یکی از علمای تهران بود و این کوچه به نام ایشان نام‌گذاری شده بود، بعد از انقلاب اسم این کوچه تغییر کرده است- گذراندیم. دوره چهار ساله دبیرستان را در مدرسه جعفری واقع در بازارچه شاپور، دو سال هم در دبیرستان ساسان- نزدیک چهارراه امیراکرم- بودم. بعد از دبیرستان در کنکور دانشگاه شیراز شرکت کردم و قبول شدم، چند ماهی در آن دانشگاه درس خواندم و بعد رها کردم. پورجوادی به علوم انسانی علاقه‌مند بود به همین دلیل هم تحصیل را رها کرد

همین‌طور بود درس‌های ما بیشتر با دکتر یحیی مهدوی تشکیل می‌شد، سمینار ما بیشتر با ایشان بود.

سربازی و ازدواج

پورجوادی یک سال بعد از اینکه به ایران بازگشت، ازدواج کرد و در ۱۳۴۸ خورشیدی به خدمت سربازی رفت که در آنجا با چهره‌های سرشناس فرهنگ و ادب ایران همراه بود. خود وی در این خصوص می‌گوید: دوره سربازی، در یادگان، دوستان زیادی با هم بودیم، از جمله: سعید حمیدیان، اصغر دادبه، حسن انوشه، کامران فانی، بهاء‌الدین خرمشاهی، مرحوم شاپور شهبازی- که بعداً ما با هم کتابی چاپ کردیم- سعید آذرلوش مظفر بختیار که به رحمت خدا رفتند.

فعالیت‌های علمی

پورجوادی فعالیت علمی خود را به عنوان مربی مرکز تعلیمات عمومی دانشگاه صنعتی شریف در ۱۳۵۲ خورشیدی آغاز کرد و تا ۱۳۶۶ خورشیدی، با سمت استادیار در این مرکز مشغول به خدمت بود تا اینکه در همین سال در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران مشغول به خدمت شد و با پشت سر گذاردن مدارج دانشگاهی، به اخذ رتبه استادی این دانشگاه نایل آمد. این استاد دانشگاه در ۱۳۸۱ خورشیدی به دعوت Colgate University در نیویورک، به‌عنوان استاد مدعو در این دانشگاه، حضور داشت.

و چنان‌که می‌گوید: آن زمان در دانشگاه باید یکی از ۲ رشته مهندسی یا پزشکی می‌خواندیم، درس‌های ما هم در همین رابطه بود، رشته شیمی و ریاضی که من علاقه‌ای به آن رشته نداشتم- با وجود این‌که در دبیرستان ریاضی می‌خواندم و ریاضی من هم خوب بود- علاقه‌ای نداشتم و رها کردم، به علوم انسانی علاقه‌مند بودم و دوست داشتم علوم انسانی، مثلاً رشته روان‌شناسی، جامعه‌شناسی یا ادبیات و این رشته‌ها را بخوانم. بعد به آمریکا رفتم.

در آمریکا زبان انگلیسی را تقویت کرد و بعد وارد دانشگاه شد، یک سال واندی در دانشگاه نورث‌تگزاس بود و بعد از آن‌جا به سانفرانسیسکو رفت در کالیفرنیا، لیسانس را در رشته فلسفه غرب گرفت، مدتی در اروپا و کشور فرانسه بود تا اینکه در ۱۳۴۶ خورشیدی به ایران بازگشت. وی پس از بازگشت به ایران، تحصیلات خود را ادامه داد و مدرک کارشناسی ارشد فلسفه را در ۱۳۵۱ خورشیدی و سپس دکتری فلسفه را در ۱۳۵۷ خورشیدی اخذ کرد. پورجوادی به همراه هم‌کلاسی‌های خود در کلاس‌های درس دانشگاه تجربه استفاده از مقام‌های علمی برجسته کشور در حوزه فلسفه را داشته و چنان‌که خود وی اشاره می‌کند: آن زمان در دانشگاه تهران و گروه فلسفه دانشکده ادبیات و علوم انسانی استادان ما دکتر فردید، ابوالحسن جلیلی، آقای بزرگمهر، آقای دکتر جواد مصلح و دکتر نصر بودند. در زمان دکتری هم

باباطاهر

فرهنگ معاصر
۱۳۹۷

کتاب حاضر شرحی بر احوال و نگاهی به آثار «ابومحمد طاهر همدانی» است. این اثر با هدف روشن ساختن وجوه عرفانی و فلسفی زندگی و اشعار باباطاهر به رشته تحریر درآمده است. باباطاهر از چهره‌های معروف تصوف ایران است که تاکنون در هاله‌ای از ابهام به‌سر می‌برده است. وی در میان ایرانیان بیش از آن‌که به عنوان صوفی شناخته شود، به عنوان شاعر معروف بوده است.

دو مجدد

مرکز نشر دانشگاهی
۱۳۸۱

کتاب در هفت بخش تنظیم شده است. پنج بخش نخست درباره ابوحامد غزالی است و بخش شش و هفتم درباره فخر رازی. بخش اول از ۹ باب تشکیل شده است و هر باب شامل تصحیح اثر کوتاهی از غزالی است. این آثار به فارسی است به استثنای یکی که به عربی است. قبل از هر اثر، مقدمه‌ای از نگارنده آمده است.

رویت ماه در آسمان

مرکز نشر دانشگاهی
۱۳۷۵

خواننده در این کتاب با تاریخ کلام و تصوف از ابتدا تا قرن هفتم هجری آشنا می‌شود و به بسیاری از جنبه‌های تاریخی عقاید دینی در اسلام، از جمله پیدایش تصوف و کلام، نهضت احمد بن حنبل و اهل حدیث، نقش و اهمیت حدیث در عقاید، مذهب عشق در تصوف، مسئله شهود و تجربه قلبی، استنباط صوفیه و خاصه معنای شوق، پی می‌برد.